

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 305. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358069520/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

i vort virkelige Liv.» Og et andet Sted: «O afnøgtige Kunst! Hvor lallende og barnagtige er ikke dine Toner mod den fulde, harmoniske Orgelsang, der vælder op fra de inderste Dybder, fra Bjerg og Dal og Skov og Strømglang i bølgende, stigende Akkorder! Jeg hører, jeg fornemmer, hvorledes den evige Verdensaand med mestrende Fingre griber i den frygtelige Harpe med alle dens Lyd, hvorledes de mangfoldigste Former avles ved hans Spil og udbreder sig over den hele Natur paa aandige Vinger. Mit lille Menneskehjertes Begejstring vil da ogsaa gribe ind og kæmper sig træt og mat i Kampen med den Høje . . . Den udødelige Melodi hvirvler sig ivejret, jubler og stormer bort over mig.»

Livet og Poesien gaar her op i Musik.

Det har til alle Tider i enhver Kunstart været en stor Fristelse for Kunstneren at vise sit Herredømme over Stoffet derved, at han trodsede sit Stof paa samme Tid som han brugte det. Der kom et Punkt i Billedhuggerkunstens Historie, hvor man harmedes over, at Stenen var saa tung, og vilde tvinge den til at udtrykke det Svævende og Lette, eller man efterstræbte det Maleriske som Roccocotidens Manierister. Saaledes stræber Romantikerne her at drive Sproget over til den Side, hvorfra det er beslægtet med Musikken, at bruge Ordene mere af Hensyn til, hvordan de lyder, end med Hensyn til deres Betydning. Ligesom Prosa-Forfatterne i vore Dage med mere eller mindre Held bestræber sig for at male ved Hjælp af Ordet, saaledes vilde Romantikerne musicere. At de netop faldt paa denne Ensidighed er let at forklare. Af deres Fejden mod Hensigten, deres Forguden af Ironien fulgte Ønsket om ikke at staa ved det udtalte Ord eller være bundne af det. De bruger det ironisk saaledes, at de kan tage det i sig igen. De vil ikke have det staaende legemligt udenfor sig, pegende mod en Hensigt og et Maal. Ligesom de ved at opfatte Friheden abstrakt som Vilkaarlighed opnaaede at komme tilbage til et Punkt, hvor de kunde gøre saaledes og anderledes efter Behag, saaledes opnaaede de ved at opfatte Sproget blot som Lyd, at gøre det til det pure Stemningsudtryk uden Tendens, o: uden Retning mod Liv og mod Handling. De undgik ikke derved at have en Retning, det undgaar Ingen, men da de ikke havde Retningen Opad og Fremad, sank de ind under Tyngderetningen Nedad og Tilbage. Og idet de nu den ene Gang efter den anden kun lod Ordet optræde